

Odbor za sis socialnega skrbstva

Sredi julija je IO RK SZDL razpravljala o formiranju republiškega iniciativnega odbora za ustanavljanje samoupravne interesne skupnosti socialnega skrbstva.

Kako oblikovati temeljne samoupravne interesne skupnosti socialnega skrbstva v ljubljanskih občinah in v mestu ter predlogi za ustanovitev iniciativnega odbora za ustanavljanje teh skupnosti, sta bili osrednji točki dnevnega reda minule seje sekcije za samoupravo v zdravstvu in zdravstvenem zavarovanju pri MK SZDL. Na razširjeni seji sekcije za zdravstvo in socialno politiko pri občinski konferenci SZDL Center, kjer so med prvimi ustanovili iniciativne odbore, pa so prejšnji teden že razpravljali o osnutku delovnega programa temeljne skupnosti socialnega skrbstva v občini.

Kakšen je torej delovni program temeljne skupnosti socialnega skrbstva in katera so načela v družbeni usmeritvi razvoja socialne politike?

Osnovna izhodišča za razpravo in predloge za kar najboljše delovne programe je bila razprava IO RK SZDL o formiranju republiškega iniciativnega odbora za SIS socialnega skrbstva; 62. člen nove slovenske ustave namreč omogoča delovnim ljudem, da se tudi na področju socialnega skrbstva samoupravno organizirajo v interesne skupnosti, kjer na podlagi zakona o socialnem skrbstvu z družbenimi dogovori in samoupravnim sporazumom konkretno uveljavljajo načela vzajemnosti, solidarnosti in vse tiste kvalitete, ki jih »vsebuje« socialistični humanizem. To pa pomeni, da je zagotovljena pomoč ogroženim posameznikom, družinam in vsem tistim občanom, ki zaradi najrazličnejših vzrokov potrebujejo družbeno pomoč.

Podpora in smernice delovnemu programu SIS socialnega skrbstva sta dala tudi VII. kongres ZKS — pri obravnavanju socialnega razlikovanja v naši družbi poudarja, da je socialna varnost delovnih ljudi zasnovana predvsem na pre-

vladujoči družbeni lastnini proizvodnih sredstev, na samoupravljanju delavcev in njihovi solidarnosti. Na takšnih družbenih osnovah in ob upoštevanju ekonomske razvitosti Slovenije bomo lahko ustvarili učinkovit sistem socialne varnosti ljudi, če bomo k temu cilju usmerili vse ukrepe ekonomske in socialne politike in — X. kongres ZKJ, ki v svoji resoluciji nalaga komunistom, da se zavzemajo za to, da bi delavci v združenem delu in občani odločali in uresničevali socialno politiko v mejah, ki jih določata stopnja materialne razvitosti in medsebojna odvisnost in povezanost ekonomskega in socialnega razvoja.

Za izboljšanje življenjskih razmer družine je pomembno, da delovni ljudje sami spreminjajo družbene odnose, ustvarjajo razmere za odgovorno roditeljstvo, se zavezujejo za nadaljnjo graditev objektov za okrevanje in rekreacijo otrok in mladostnikov, za gradnjo domov in zavodov za duševno prizadete otroke in mladostnike, za gradnjo domov za upokojeince in sploh za večjo družbeno skrb za življenje starostnikov. Prav tako si moramo — nalaga program — prizadevati izboljšati razmere posameznikov in družin, ki si ne morejo zagotoviti svojega obstoja z delom.

Najpomembnejše sredstvo uspešne socialne politike je usmerjanje splošne in družbene porabe na družbeno »občutljiva« področja, kot so: vzgoja in izobraževanje, socialno skrbstvo zdravstveno, otroško varstvo itd.

Sicer pa je politika socialnega skrbstva neločljivo povezana z družbenoekonomskim razvojem in njen namen ni le urejanje kritičnih razmer tistih občanov, ki sami niso sposobni preživljati sebe in svoje družine, ampak je njen osnovni namen zagotavljati tako skupno porabo in v taki višini, da

se lahko uresničujejo načela socialne politike.

— Vsebine in oblike dela socialnega skrbstva: Na prvo mesto vsekakor sodi varstvo otrok in družine — urejanje očetovstva in preživnin nezakonskih otrok, mnenja ob dodelitvi otrok pri razvezah, rejništvo, delo z vzgojno ogroženimi in zanemarjenimi otroki, delo z mladostnimi prestopniki, skrbništvo, posvojitve, skrb za otroke z motnjami v duševnem in telesnem razvoju in različne druge oblike pomoči.

V drugo zaokroženo skupino, varstva odraslih pa sodi skrb za starostnike, urejanje družbene denarne pomoči, namestitve v domove za upokojeince, nega na domu, delo z odraslimi neprilagojenimi osebami (alkoholiki, delomrzneži, odpuščenimi obsojenci, prostitutkami...)

K vsebini in obliki dela SIS socialnega skrbstva sodi tudi preprečevanje socialnih problemov in poročila o socialni problematiki morajo pokazati najustreznejšo smer, v kakšni obliki in kolikšnem obsegu se je mogoče lotiti urejanja negativnih pojavov; načrtovanje preventivnega dela pa je možno v sodelovanju z vsemi dejavniki, ki imajo v svojih delovnih programih osnovno vodilo, skrb za človeka.

KAKŠNA JE STROKOVNA OSNOVA SOCIALNEGA SKRBSTVA IN KATERI SO OSNOVNI SOCIALNI POJAVI V OBČINI CENTER

Center za socialno delo v občini Center je bil ustanovljen leta 1962. Od občinske uprave je postopoma prevzel nekatera delovna področja in sčasoma postal pomemben dejavnik pri ugotavljanju socialne problematike in oblikovanju socialne politike ter seveda odpravljanja socialnih problemov. Na pobudo centra so tudi v osnovnih šolah začeli sistemizirati delovna mesta socialnih delavcev in pričeli izobraževati rejnice, pošiljati na letovanje starejše občane, zlasti tiste, ki živijo od družbene pomoči.

SKRB ZA STAROSTNIKE

Kar 12 odstotkov ljudi v občini je starih nad 65 let. Varstvo starostnikov pa je zaradi razpadanja patriarhalnih življenjskih vezi čedalje bolj pereče. V Ljubljani še vedno nimamo dovolj ustreznih domov za ostarele. Ustreznih domov, to pa seveda ne pomeni, da nam gre pri tem zgolj za število postelj v domovih (ki jih seveda veliko manjka), ampak sodi v skrb za starejšega občana zagotavljanje dnevnega varstva prehrane, nege na domu, rekreativnih dejavnosti, klubskega življenja — torej negovanje in izpopolnjevanje tistega, kar že (delno) nudi dom za upokojeince na Taboru. Zdaj je 88 starejših občanov iz Centra v najrazličnejših domovih za upokojeince zunaj Ljubljane, vsi pa vemo, da praviloma vsi upokojeinci radi preživijo jesen življenja v svojem kraju, tam, kjer so preživeli največji del svojega življenja.

DRUŽBENE DENARNE POMOČI

V Centru prejema tovrstno pomoč okoli 300 občanov. Nekateri izmed njih nimajo nobenih sredstev za preživljanje, zato morajo dobivati vsaj 90 odstotkov varstvene pokojnine, drugi pa morajo dobivati vsaj toliko dodatnih sredstev, da si zagotovijo človeka dostojno življenje.

Kot pomoč družini so oblike družbene pomoči dražljive, na primer pomoč pri plačilu šolskih malic in kosil, pri plačevanju oskrbnin v VVZ, počitniškem in zdravstvenem letovanju socialno ogroženih otrok in podobno.

REJNIŠTVO V OBČINI

Center za socialno delo je vodil rejniško službo že od ustanovitve, upoštevajoč pri tem, da je namestitvev otroka v rejniško družino najboljša rešitev, kadar otrok ne more živeti pri svoji družini. Vzroki namestitvev otroka v rejniških

družinah so precej različni, vendar je na prvem mestu še vedno neurejen stanovanjski problem mater samohranilk. Drugi vzrok, zaradi katerega mora otrok v rejo, je skrajna neurejenost staršev. Lani je bilo v rejniških družinah 144 otrok.

Raste nova vzgojna posvetovalnica

Pred približno mesecem dni so v Šiški v »Soseski VI« zasedli prve lopate za bodočo vzgojno posvetovalnico, ki je zajeta v petletnem programu iz samoprispevka. Zaradi same lokacije je med občani krajevne skupnosti Komandanta Staneta najprej prišlo do negotovanja — menili so, da je škoda zelenice — vendar jih je predstavnik šišenske občinske skupščine pojasnil, da je bila omenjena »zelenica« pravzaprav »rezervata« za gradnjo enega šolskih objektov že po zazidalnem načrtu iz leta 1970.

Po programu naj bi bila ta vzgojna posvetovalnica zgrajena do konca letošnjega leta. To bo večja pritrilna zgradba z igralnicami, telovadnico za gibalno terapijo (za skupinsko delo s starši in otroki) in zunanjim igriščem.

Kot je povedala direktorica Azra Kristančičeva bo ta novogradnja več kot nujno potrebna, saj se osebje, 15 ljudi, že 20 let »bojuje« za primernejše prostore, v zadnjem času pa letno obravnava okoli 600 otrok, dejstvo pa je, da se bo to število zaradi različnih vzrokov še povečalo.

Bodoča nova vzgojna posvetovalnica bi prostorsko omogočala, da bi lahko »obravnavali« tudi predšolske otroke, vendar zaenkrat za to ni zagotovljena denarja.

R.

Septembra — 300 stanovanj

»V mnogih občinah so nas sicer prehiteli in že delili ključne solidarnostnih najemnih stanovanj,« je rekel na tiskovni konferenci prejšnji teden predsednik skupščine ljubljanskega solidarnostnega sklada Franc Sladič, »toda naša politika, ki so jo podprli tudi ljubljanski politični dejavniki, je bila od vsega začetka, da solidarnostni sklad pri najemnih stanovanjih ni iskal najhitrejših, pač pa najcenejših rešitev.«

Zato solidarnostni sklad lani, ko se je od prispevkov delovnih organizacij zbralo že 150 milijonov, ni za ta denar kratkotaloma kupil stanovanj na tržišču, pač pa so ta denar dali izvajalcem za gradnjo v usmerjenih stanovanjskih soseskah v Štepanjskem naselju in kasneje še v Stožicah ter Draveljski gmajni.

Brez dvoma bo sklad za isti denar na teh smotno zasnovanih gradbiščih, kjer uporabljajo izvajalci naj sodobnejšo tehnologijo, dobil več stanovanj, kot če bi jih kupil ob pogojih, ki so jih narekovala gradbena podjetja. Lani in letos se bo zbralo skupno 250 milijonov dinarjev (od katerih sta dobri dve tretjini že razdeljeni), za katere si lahko obetamo, da bomo dobili 1.200

stanovanj, ki bodo zgrajena do konca leta 1975.

Lahko rečemo, da je solidarnostni sklad s svojimi metodami sodelovanja pri smotrnem načrtovanju sosesk za usmerjeno gradnjo kakor tudi s pritiskom na divje rastoče cene stanovanj v dveh letih pripomogel do marsikaterih izkušenj, ki bodo koristile novoustanovljenim samoupravnim stanovanjskim skupnostim.

Uvajanje novih odnosov na področju stanovanjske gradnje in gospodarstva je gotovo pomembno delo, stanovanja pa so otipljivi rezultati. V Štepanjskem naselju so prvi bloki zdaj že pod streho in obrtniki v njih končujejo zadnja dela, tako da se bodo septembra lahko vselili stanovalci. Med prvimi stanovanji, ki bodo vseljiva septembra, bo tudi 300 stanovanj, ki so jih zgradili z denarjem solidarnostnega sklada.

Vprašanje, kdo bo dobil ta stanovanja in po kakšnih merilih, je gotovo zelo zanimivo za širšo javnost, zlasti če vemo, da se je na razpis, ki so ga objavili časopisi prejšnji mesec, javilo že skoraj 3.000 prosilcev.

Najemna stanovanja, zgraje-

na iz sredstev solidarnostnega sklada, bodo razdelili na podlagi prioritete liste, ki jo bo sestavila posebna komisija solidarnostnega sklada po pravilniku za dodeljevanje stanovanj, potrditi pa jo bo morala še skupščina solidarnostnega sklada.

Osnova za izdelavo prioritete liste je torej pravilnik za dodeljevanje najemnih stanovanj, zgrajenih s sredstvi solidarnostnega sklada. Pravilnik je dokument, ki bo zagotavljal, da bodo tako potrebna najemna stanovanja dobili res tisti, ki so do njih najbolj upravičeni. Da bi to zagotovili, je bil pravilnik v dveh temeljnih javnih razpravah — najprej kot osnutek in nato kot predlog.

Ko so občinske skupščine in družbenopolitične organizacije razpravljale o pravilniku za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj, so ga povsod obravnavali zelo zavzeto in nič čudnega ni, da ni manjkalo pripomb. Na zadnji seji mestne skupščine so ga končno potrdili, vendar s petimi dopolnili, ki jih bo morala potrditi še skupščina solidarnostnega sklada.

Nekatera dopolnila so bolj formalna: zdaj bo v pravilniku izrecno navedeno, da velja le do konca letošnjega leta, saj bodo kasneje razdeljevale solidarnostna stanovanja samoupravne stanovanjske skupnosti; razen tega so podrobneje opredelili nekatere pojme. Bitveno pa je to, da so izpustili določilo, po katerem naj bi za tiste socialne podpirance, ki

bodo dobili solidarnostna stanovanja, prispevale njihove občine nekaj denarja. Skupščina solidarnostnega sklada se je zavzemala za tako določilo v želji, da bi se zbralo za najemna stanovanja kar največ denarja. Izpustili pa so ga, ko so zastopniki občinskih uprav v usklajevalnem postopku pojasnili, da občine tega določila v praksi ne bi mogle izvajati, saj nimajo za reševanje stanovanjskih vprašanj socialnih podpirancev predvidenega nobenega denarja, pač pa jim dodeljujejo izpraznjena družbena stanovanja, kadar jih imajo na voljo.

Če si podrobneje ogledamo pravilnik o dodeljevanju stanovanj, zgrajenih iz sredstev solidarnostnega sklada, vidimo, da se lahko za ta stanovanja potegujejo tri kategorije prosilcev:

1. občani z nizkimi dohodki — to je tisti, ki imajo manj kot 900 dinarjev dohodka na družinskega člana. Marsikje so v javni razpravi sodili, da je ta meja preostra, vendar so jo nazadnje v pravilniku vseeno pustili, saj je sklad dobil že ogromno vlog prosilcev, ki imajo tako nizke dohodke;

2. mlade družine. Tu dohodek na družinskega člana ni važen, prednost pa bodo imeli tisti prosilci, ki bodo imeli že privarčevanega nekaj denarja v banki. Vsaj eno izmed podjetij, kjer je zaposlen kateri izmed zakoncev, se bo moralo obvezati, da mu bo v petih letih dalo stanovanje. To določilo je v pravilniku, ker naj bi bila

stanovanja za mlade družine le začasna pomoč; dokler si ne morejo same in s pomočjo podjetij, kjer delajo, najti stanovanja;

3. ostareli občani.

Pravilnik ima navodila za ocenjevanje prošelj. Tu je navedeno, kako se ocenjujejo socialno stanje prosilcev, njihove prejšnje stanovanjske razmere in drugi elementi, ki vplivajo na pridobitev najemnega solidarnostnega stanovanja.

Stanovanja bodo po posebnem ključu razdelili na vse navedene kategorije, ki jih bodo ocenjevali ločeno, sicer pa bo prednostna lista enotna za vso Ljubljano. Sestavila jo bo posebna komisija, ki jo je imenovala skupščina solidarnostnega sklada.

Delegatka občine Center je na seji zbora združenega dela mestne skupščine posredovala pripombo svoje delegacije, zakaj sprejema dokončno listo komisija pri skladu in ne socialne službe po občinah ali druge strokovne službe. Pojasnili so ji, da socialne službe, sindikati in druge strokovne službe pri odločanju o solidarnostnih stanovanjih niso potisnjene ob stran. Vlogo vsakega prosilca mora podpreti osnovna sindikalna organizacija, če gre prek delovne organizacije, ali občinska socialna služba, če gre prek občine. Ti tudi jamčijo, da so v vlogi navedeni točni podatki. Sklad je zato imenoval le osrednjo komisijo, ki bo izmed tisočev prošelj izbrala tiste, ki so najbolj upravičeni do hitre pomoči. L. J.